

A macskák és a zsidók

Bár a macskákat gyakran tartották házikedvencként az ókori Közel-Kel-eten, különösen az egyiptomi társadalomban, a hagyományos zsidó forrásokban ritkán esik szó róluk. A Héber Bibliában például egyáltalán nem említik a házimacskákat, noha nagyobb rokonaik, különösen az oroszlanok, jelentős szerepet kapnak. A Talmud azonban többször is említi a macskákat. Ott mintha egyfajta határmezsgyén helyezkednének el: a vad és a háziasított, a veszélyes és a hasznos lények között.

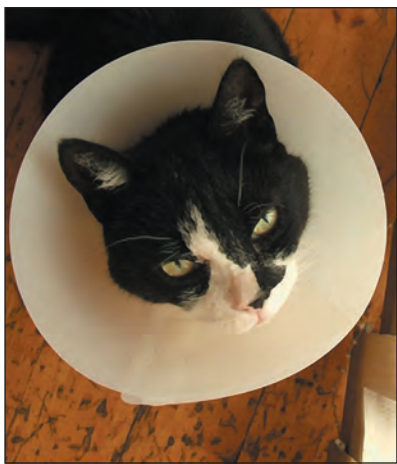
A Sábát 51b-ben például a rabbik arról vitatkoznak, hogy az állatok által viselt tárgyak közül melyek szükségesek az emberek biztonsága és az állatok irányítása szempontjából, és melyek nem (mivel a felesleges felszerelés terhet jelent, amit az állat nem vihet nyilvános helyen szombat). A szabályok különböznek a háziasított és a nem háziasított állatok esetében, és ebben az összefüggésben a macskák példaként jelennek meg a nem háziasított állatra – mégis néha elkísérik az embereket, és nyakörvet viselnek.

A macska mint vadállat képe a legélesebben a Bava Kamma 80b lapon jelenik meg, ahol egy macska tragikus módon megtámad egy csecsemőt, és leszakítja a kezét. Ez vitát indít el a bölcsek között a macskatartás biztonságosságáról. Ráv, akit nyilvánvalóan mélyen megrázott a csecsemőt ért támadás, a következő kijelentést teszi:

„Ami a macskát illeti, meg szabad ölni (még akkor is, ha magántulajdonban van); tilos a birtokban tartása; nem vonatkozik rá a lopás tilalma; és ha elvesz, nem áll fenn a kötelesség, hogy visszaadják a tulajdonosának, mint egy elveszett tárgyat.”

Ez az állásfoglalás, amely nyilvánvalóan a macskatartás visszaszorítását célozza, egyúttal arra is rámutat, hogy a rabbi világában ténylegesen voltak, akik macskát tartottak házikedvencként. Ráv kijelentésére válaszul a Gemará egy másik tanítást hoz fel, amely bemutatja, miért tarthatták egyesek hasznosnak a macskákat az otthonukban:

„Rabbi Simon ben Elázár azt mondja: Szabad falusi kutyákat, macskákat, majmokat és petyemegeket tartani, mert ezek megtisztítják a házat az egerektől és más kártevőktől.”

A szerző macskája

A Talmud más szövegei is elismerik, hogy a macskák hasznos egerfogók (lásd Bava Mecia 97a), sőt vadász képességüket még csodálják is. Ugyanakkor ragadozó természetük hátrányként is megjelenik, különösen a csirkékre nézve (lásd Peá 3:7 és Hullin 52b).

A házikedvencek modern tartói néha megjegyzik, hogy a macskák – általában – nem tekintenek úgy a tulajdonosukra, mint egy tekintélyt parancsoló, engedelmséget kiváltó gazdára, ahogy a kutyák. Hasonló viszonyulás található a Talmudban is:

„Rabbi Elázártól megkérdezték a tanítványai: Miért van az, hogy a kutya felismeri a gazdáját, míg a macska nem? Rabbi Elázár ezt válaszolta: Mint tudjuk, már az is felejtést okoz, ha valaki abból eszik, amiből az eger; hogy ne felejtene akkor a macska, amely magát az egeret eszi meg? (Horajot 13a)”

Rabbi Jochánán ezzel szemben úgy látja, hogy a macskák azon állatok közé tartoznak, amelyek viselkedése fontos tanulságot hordoz: „Még ha a Tóra adása nem történt volna meg, akkor is megtanultuk volna az illemt a macskától.” (Éruvin 100b) Miért? Mert a macskák diszkrétek, és elfedik a saját ürüléküket.

A népi képzeletben a macskákat gyakran a misztikummal és a mágiával hozzák összefüggésbe, és ez alól a zsidó hagyomány sem kivétel. A Brakhot traktátus leír egy rituálét démonok meglátására, amelyhez egy elsőszülött nőtény fekete macska méhlepényére van szükség (Brakhot 6a). A macskákat emellett álmje-

leknek is tekintik; attól függően, hogy az álmódó hol látja a macskát, vagy szerencsés eseményekre, vagy baljóslatú változásokra számíthat (Brakhot 56b).

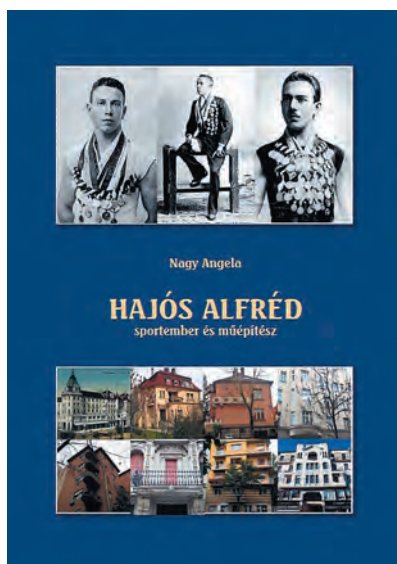
Ma a világ számos részén, így sok zsidó otthonban is, a macskák kedvelt házikedvencek. A modern Izrael Államban a kóbor macskák gyakori látványnak számítanak, és szabadon kószálnak a nyilvános tereken. Így a macskák továbbra is átmeneti helyet foglalnak el a zsidó életben: néha háziasítottak, néha vadak.

(A My Jewish Learning oldalon közzétett írás fordítása a Kol Israel online folyóiratban jelent meg.)

Könyv Hajós Alfréd sportemberről és műépítésről

A közelmúltban jelent meg a **Nagy Angela** építész-művész kézirataiból készült, *Hajós Alfréd sportember és műépítész* című kötet. A monografikus összegzés 309 oldalon, eredeti levéltári- és sajtódokumentumokkal hitelesen alátámasztva, sokirányú fotóválogatásokkal, továbbá tervrajzokkal, látványtervekkel illusztrálva mutatja be a rendkívül termékeny, egyedi életpályát.

Nagy Angela írása kronológiailag összefoglalja ezt az eredményekben különlegesen gazdag életművet. A

kötet bizonyító erővel mutatja be az olvasó számára, hogy nem véletlenül emlegették időnként Hajós Alfrédot a 20. század első felének egyik modern kori polihisztoraként. A kiadás egyben utólagos tisztelés is a szülővárosában, Balassagyarmaton 2013-ban Pro Urbe díjjal elismert, 2023 karácsonykor elhunyt Nagy Angela emléke előtt.

Az igényes nyomdai megjelentetés folyamata a szöveggondozó-szerkesztő-szerző **Nagy László**, a Balassagyarmatért Baráti Kör vezetője nélkül sohasem indulhatott volna el. A kézirat elkészítését a Nemzeti Kulturális Alap, a kötet megjelentetését Balassagyarmat Város Önkormányzata támogatta. A Balassagyarmati Madách Imre Városi Könyvtár, a Balassagyarmatért Baráti Kör, valamint a zsidó örökségápoló helyi Kertész István Alapítvány közös szervezésében a városi könyvtár reprezentatív kupolatermében nagyszámú közönség előtt megtartott könyvpremieren közreműködött **dr. Szabó Lajos** történész, a Magyar Olimpiai és Sportmúzeum nyugalmazott igazgatója, **Nagy László**, a kötet szerkesztője, valamint a beszélgetés moderátora, **Majdán Béla** művelődéstörténész.

A könyv megvásárolható a Libri országos hálózatának boltjaiban, továbbá a balassagyarmati Kincsesvár (Rákóczi fejedelem útja 61.) és a budapesti FUGA üzletében (V. Petőfi Sándor u. 5.), valamint a balassagyarmati Madách Imre Városi Könyvtárban.

majdánb

MAZSIHISZ BALATONFÜREDI ÜDÜLŐ

Üzemeltető: Kóserália Kft.
8230 Balatonfüred, Liszt Ferenc u. 6.

Kedves Hittestvéreink!

2025 nyarán is szeretettel várjuk Balatonfüreden az üdülőnkben!

Hittestvéreink a következőképpen tudják igénybe venni a légkondicionált balatonfüredi üdülőnket: az üdülés főszabályként egyhetes időtartamban elérhető, csütörtöktől szerdáig tartó időszakban 2, illetve 3 ágyas szobákban, családoknak kétszobás apartmanok állnak rendelkezésre. Babaágyat és etetőszéket biztosítunk.

ÚJDONSÁG!

Üdülőnkben az elő- és utószezonra kedvezményt adunk, illetve lehetőség van félpanziós ellátás igénylésére is. Előzetes bejelentkezés esetén kóser konyhánk ebédet és sabeszi vacsorát tud biztosítani azoknak, akik csak ebédelni / vacsorázni szeretnének.

Nyitvatartási időszak:

2025. május 30. – 2025. szeptember 14.

Előszezon: 2025. május 30. – június 20-ig

Főszezon: 2025. június 21. – augusztus 20-ig

Utószezon: 2025. augusztus 21. – szeptember 14-ig

2025. szállásdíjak és az étkeztetés árai MAZSIHISZ Üdülő, Balatonfüred

éjszaka/fő	15 éves kortól		/gyermek/ éjszaka 3 éves kortól 14 éves korig bezárólag	
	Előszezon -utószezon	Főszezon	Előszezon -utószezon	Főszezon
Szállás reggelivel	12.900 Ft	14.900 Ft	7.000 Ft	8.000 Ft
Félpanzió	14.900 Ft	16.900 Ft	9.000 Ft	10.000 Ft
Teljes ellátással	17.900 Ft	19.900 Ft	10.000 Ft	11.000 Ft
6 éj csomag kedvezmény teljes ellátás főszezonban	–	teljes ár 119.400 Ft kedvezményes ár 100.000 Ft	–	–
18 év felett IFA	710 Ft/éjszaka			
Étkezés	Felnőtt	/gyermek/ 3–14 éves korig bezárólag	A szállás és étkeztetés árai az áfát tartalmazzák. Lehetőség van külön rendelésre, csak étkezésre. Legkésőbb 8 nappal korábban kérjük leadni az igényeket, előre fizetéssel.	
reggeli	2.500 Ft	1.500 Ft		
ebéd/meleg vacsora (sabeszi vacsora)	4.500 Ft	3.000 Ft		
vacsora	4.000 Ft	2.500 Ft		
Az étkezés összesen:	11.000 Ft	7.000 Ft		

Jelentkezni lehet az udulo@mazsihisz.hu címen.

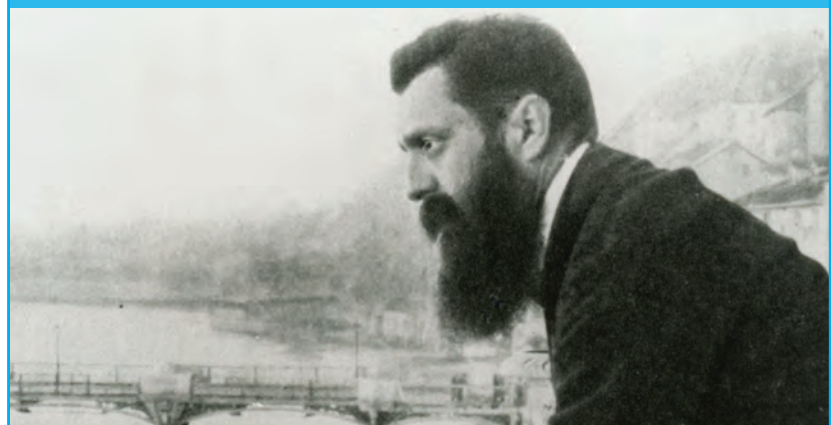
Telefon: **06 30 638 6712**

Pihenjen, kapcsolódjon ki Balatonfüreden!

Szeretettel várjuk!

MAZSIHISZ
a változó világra nyitott zsidóság

Herzl Tivadar örököi hagyta nekünk....

az **Ön Öröksége**
is hozzájárulhat e célhoz.
Keren Hyesod UIA,
a szervezet, amely Izrael
részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: eli.keidar@kerenh.hu
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-8487380

